

Akran eğitimiyle bağımlılığı önlemek iyi bir yöntem. Hele bir de bu metodun Narkotik'le yürütüldüğünü düşünün. "Hedef Sensin-Madde Bağımlılığına Hayır" projesiyle bağımlılığa karşı müdahale yöntemleri geliştiren İstanbul Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nde görevli Madde Kullanımıyla Mücadele Büro Amiri Dr. Ali Ünlü ve Psikoloji Danışmanı Komiser Uğur Evcin bu tür çalışmaları yapan öncü isimler.. Bizler de kendileriyle bir araya gelerek madde bağımlılığı hakkındaki çalışmaları üzerine Dr. Ünlü ve Komiser Evcin'le bilgilendirici bir söyleşi gerçekleştirdik.

DR. ALİ ÜNLÜ ve PSK. DAN. KOM. UĞUR EVCİN:

GENÇLERİ MADDE KULLANIMINDA EN ÇOK ETKİLEYEN ORTAM ARKADAŞ GRUBU

SÖYLEŞİ **SÜMEYYA OLCA** FOTOĞRAF **BETÜL KOYUNCU**

Türkiye'de Polis Akademisi'nden mezun olduktan sonra Amerika'da da yine bu alanlarda iyi bir eğitimden geçiyorsunuz. Bilhassa devletin madde bağımlılığına karşı aldığı önlem ve tedbirlerin etkisi konusunda yaptığınız teziniz APPAM'e aday gösteriliyor. Bu tezini zinin içeriğinden bahsedebilir misiniz?

Ali Ünlü: ABD gibi büyük ülkelerde uyuşturucu problemi çok evvelinden kendi toplumlarına girmiş vaziyette. Onlar bir takım çözüm metodları geliştirmişler sürekli. Belki gelişmiş ülkelerde bir akademisyenin çalışabileceği en zor alanlardan biri madde bağımlılığı konusudur. Nerdeyse söylenmedik söz kalmamıştır. Ben de bu konularda çalışmak üzere ABD'ye gittim. Bana verilmiş ayrıca bir görev vardı. Narkotik şubede çalışıyordum. ABD'de çocukların madde kullanımını incelemek istedim ve daha ziyade Amerika bu problemle nasıl baş ediyor veya baş etmek için ne tür model geliştirmiş; bu modellerin içerisinde hangisi daha etkili bunu anlamak istedim

tezimde. Şöyle bir farklılığı oldu. Malum, bilim de geliştiği için yeni analiz metodları geliyor sürekli. Önceden tek boyutlu sosyal hadiseyi ölçebilirken, artık yeni analiz metodlarıyla birden fazla boyutu birlikte değerlendirip, birlikte sentez yapabiliyorsunuz. Ben de buradan yola çıktım ve kabaca üç alanda çalışma yaptım. Çalışmanın temelini ise şu oluşturdu; madde kullanımında çocuğun arkadaş çevresinden mi daha çok etkilendiğini, yoksa anne babasının çocuk üzerinde daha çok mu etkili olduğunu yoksa çocuğun okul dışında vakit geçirdiği ortamların, katılmış olduğu aktivitelerin onun davranışları üzerinde mi etkili olduğunu anlamaya çalıştım. Burada 3 alanda da farklı farklı projeler var. Özellikle gelişmiş ülkelere baktığımızda bazı projeler sadece gençlerin kendisini eğitmeye yöneliktir, bazı projeler aile yönünde eğitim vermektedir. Bazı projeler de çocuğun aktivitelere katılmasına yöneliktir. Aynı anda hepsine yönelik faaliyet

yapmak mümkün değil veya peyderpey yaparsınız.

Bu çalışma size hangi alana yatırım yapacağınızı yol göstermiş oldu...

Gençlerin en çok neye ihtiyacı var? Bunu anlamak için yola çıktık ve bahsettiğim üç boyutu da bir arada görebildiğimiz için şu çıktı karşımıza; bu üç değişken arasında en önemli faktör arkadaş. Sonrasında aile, sonrasında çocukların katılmış olduğu aktiviteler onların davranışlarını etkileyebilen unsurlar olarak ortaya çıktı. Ancak bu da yaşa göre değişiyor. Yani her dönemde hepsi aynı türden etkiye sahip değil. Amerikan toplumu için söyleyeyim; orada 15 yaşına kadar aile çocuk üzerinde çok etkili. Ailenin çocukla iletişimi kuvvetli olursa, aile gözetim ve eğitim görevini yaparsa çocuğun davranışları otomatik olarak değişiyor. Ama 16 yaşına girdikten sonra

bu kontrol tamamen arkadaşlara geçiyor. Çünkü 16 yaş Amerika için birçok eyalette ehliyet alabildikleri yaş. Özgürlüklerin başladığı yaş. Orada çok fazla toplu ulaşım aracı olmadığı için gençler tek ulaşım vasıtası olarak kendi araçlarını kullanıyorlar. Kendileri araba kullanmaya, trafiğe çıkmaya başladıkları zaman özgürlüklerini de almaya başlamış oluyorlar. Ama gençlerin de arkadaşlarından etkilenmesi, onların nerede sosyalleştiklerine göre değişebiliyor. Eğer gençler arkadaşlarıyla yetişkin gözetiminde bir aktiviteye katılabiliyorlarsa problem yok. Olumlu anlamda akranların etkisi var. Ama arkadaşlarıyla sadece bir araya gelip eğleniyorlarsa, eğlenmek için vakit geçiriyorlarsa o tür grupların içerisinde madde kullanım riski çok yüksek. Tezde de bunların birbiriyle ilişkisini gösterebildiğimiz ve çok somut doneler elde etti-

UĞUR EVCİN

ğimiz için bölümümüz çalışmamızı sahiplendi ve ABD'de kamu yönetimi alanındaki büyük bir birliğe aday olarak gösterdi. Bu da beni onure etti.

Sosyal sermaye teorisini nasıl dâhil ettiniz çalışmanıza?

Sosyal sermayede şu var; insanlar kimlerle çok daha fazla iletişime geçiyorlarsa onların değer yargılarını, fikirlerini benimsemeye başlıyorlar. Bu ilişkinin sıklığı ve kuvveti ne kadar artarsa o insanlardan etkilenme derecesi de o kadar fazla artıyor. Mesela o örneklem içerisinde baktığımız zaman gençler vakitlerinin büyük bir kısmını anne ve babalarının yanında geçiriyor, fiziksel olarak bu böyle gözüküyor. 16 yaşına geldikten sonra zamanının büyük kısmını okulda ve haliyle arkadaşlarıyla geçiriyor. Okuldan çıktıktan sonra eve gelmiyorsa veya eve geldikten sonra sosyal ağlarla arkadaşlarıyla görüşmeye devam ediyorsa, aile bağından daha kuvvetli iletişimi arkadaşlarıyla gerçekleştirmiş oluyor böylece. Ailesinden daha fazla bağı arkadaşlarıyla kuruyor. Bunun aile içindeki sosyal ilişkilerin etkisini farklı değişkenlerle ölçüyoruz. İşte çocukla ne kadar sıklıkla iletişim kurabiliyorlar, beraber ne tür aktiviteler yapıyorlar, anne baba çocuğun ödevlerini kontrol ediyor mu, aferin evladım güzel iş çıkardın diyor mu, çocuğu onure ediyor mu, bunun gibi çocukla etkileşimi ölçebilecek bağlara bakıyoruz. Aynı şekilde çocuk dışarıda, okul sonrasında kaç tane okul tabanlı aktiviteye katıldı veya dini kurumların aktivitelerine ne sıklıkla katıldı? Dini kurumdan kastımız sadece kiliseye veya camiye gidip ibadetini yapması değil bu organizasyonların yapmış olduğu farklı yardım faaliyetlerine gönüllü olarak katılmasıdır. Bunun dışında çocuk herhangi bir spor faaliyetine, kültürel faaliyetlere katılıyorsa o kurumun değerlerini benimsemeye başlıyor demektir.

Yurtdışındaki çalışmalarınızdan sonra Türkiye'de madde kullanımına yönelik çalışmalara başladınız. Özellikle Hedef Sensin projesiyle bu konuda çok iyi adımlar attınız. Bu açıdan şunu sormak isterim; madde kullanımına başlamada akranlık nasıl etki gösterir?

Ali Ünlü: Maddeler ile bilgiler gençlerin yetişkinlerden öğrenemeyecekleri bilgilerdir. Aslında bu biraz yetişkinlerinden kabahati. Kalkıp doğrudan maddelerin kendisiyle, etkileriyle ve kullanım neticeleriyle ile bilgileri çocuklara anne babalar vermiyor veya okulda buna yönelik bir eği-

MADDELER İLE BİLGİLER GENÇLERİN YETİŞKİNLERDEN ÖĞRENEMEYECEKLERİ BİLGİLERDİR.

BU BİRAZ YETİŞKİNLERİNDEN KABAHAATİ. KALKIP MADDELERİN KENDİSİYLE, ETKİLERİYLE VE KULLANIM NETİCELERİYLE İLE BİLGİLERİ ÇOCUKLARA ANNE BABALAR VERMİYOR VEYA OKULDA BUNA YÖNELİK BİR EĞİTİM ÇOK YOK.

tim çok yok. Veya olsa da çocuklar bu tür bilgileri yetişkinlerden değil akranlarından öğrenmeyi tercih ediyorlar. Çünkü gizli saklı olan bir şey bu. Şöyle düşünelim; bir çocuk gelse annesine esrar nedir, eroin nedir ben merak ediyorum diye sorsa, anne baba sakın sakın esrar şundan yapılır, şöyledir, böyledir diye anlatmaz. Hemen bir panik havasına bürünür. Niye sordun, kim kullanıyor, sen kullandın mı diye hemen sorgulamaya başlar. Gençlere şu soruyu soruyoruz; siz hiç hayatınızda illegal bir madde ismi duydunuz mu? Evet duyduk. Bununla ilgili hiç büyüklerinizden, yetişkinlerden birine bu nedir diye sordunuz mu? Hayır. Kime sordun? İşte burada o konudaki tüm bilgileri arkadaşlarından öğreniyorlar veya internetten öğreniyorlar. Böyle bir problem var. Bilgiyi edinme kaynakları olması gereken kaynaklar değil. Arkadaşlarından öğrendikleri için onlardan ya eksik öğreniyorlar ya da yanlış öğreniyorlar. Çünkü genelde maddeden beklenen etkiler eğer birileri kullandıysa abartarak, vurgulayarak paylaşıyor.

Akran projenizde bunu üzerine şekillendi...

Gençler tür bilgileri yanlış öğreniyor. Böyle bir durum söz konusu olduğu için bir akran projesi geliştirdik. Bizim, gençlerin bu şekilde doğal bilgi edinme kanallarına, networklarına girme-

miz mümkün değil. İki tane lise öğrencisi bir araya geldiğinde madde nedir diye konuştukları zaman bizim o arada devreye girip madde şudur deme şansımız yok. Bunu bildiğimiz için de onların networklarında güçlü olan aktörleri tespit edelim, onlara gereken eğitimi, desteği verelim istedik. Bu tür bilgilendirmeleri de yetişkinler değil de daha rahat kabul edecekleri arkadaşlarının vasıtasıyla yapalım dedik. Akran projemiz böyle başladı. Biz okul tabanlı bu çalışmayı yürütüyoruz. Bu konuda rehber öğretmenleri bize destek sağlıyorlar. Proje uyguladığımız okullardaki rehber öğretmenler her sınıftan ikişer tane öğrenci seçiyor. Seçtikleri bu öğrencinin 3 tane özelliğinin olmasını istiyoruz. Bir; sigara, alkol gibi madde kullanmaması, iki; örnek, rol model olabilmesi, öğretmeni, anne, babası, diğer arkadaşları baktığı zaman evet bu iyi çocuk diyecek karakterde olması lazım çocuğun. Üçüncüsü ise; popüler öğrenci olması. Öğrenci çok iyidir ama arkadaşlarının üzerinde bir tesiri olmayabilir. O tür kişiler proje kapsamında bizim birinci kişileri değil. Bu 3 özelliği yansıtabilen öğrencilerden seçiyor öğretmenler. Bu şekilde ortalama bir okulda 30 ile 40 kişi arasında bir grup oluşturmuş oluyoruz. Biz bu grupla her ayda iki defa bir araya geliyoruz. Toplantının birincisinde eğitim yapıyoruz. Diğerinde ise on-

ların motivasyonunu sağlamak ve bu konuda en azından alternatif yaşam tarzları sunmak için farklı etkinlikler düzenliyoruz. Bu eğitimlerde biz daha ziyade maddelerin içeriklerini değil de madde bağımlılığının ne olduğunu, insanların maddelerin kötü olduğunu bilmesine rağmen neden kullanabildiğini, kullandıktan sonra bağımlılıkların neticelerinin neler olabileceğini, grup baskısının ne olduğunu, hayır deme becerisinin nasıl gelişmesi gerektiğini, stres ve problemlerle nasıl baş edilebileceğini başta olmak üzere bilimum yaşam becerilerini, sosyal etkiyle ilgili ve bağımlılıklarla ilgili temel bilgileri veriyoruz. Bununla ilgili bir kitap da geliştirdik. Ve nihayetinden gençlere şunu söylüyoruz. Sizden burada edindiğiniz bilgileri durmadan her gördüğünüz ortamda arkadaşlarınıza anlatmanızı beklemiyoruz. Sadece yeri geldiğinde, böyle bir konu açıldığında, biri yanlış bir bilgi verdiğinde veya o ortamda birileri bir madde çıkarıp arkadaşlarına teklif ettiğinde bu konuda ayağa kalkıp hayır diyebilecek olan, doğru bilgi verecek olan gençleri istiyoruz. Bu noktada öğrencilerin ekstra bir yükümlülükleri yok, ekstra zamanlarını alacak bir sorumluluk da vermiyoruz onlara. Normal günlük ilişkiler sırasında bu tür konular konuşuluyor. Konuşulduğu zaman sadece doğru bilgiler verilmesini bekliyoruz.

Projeniz ne zamandır devam ediyor? İsteddiğiniz sonuçlara ulaşabiliyor musunuz?

3 yıldır bu projeyi uyguluyoruz. Proje uygulamadan önce o okulda bir ön tez uyguluyoruz. Projeyi uyguladıktan sonra yilsoununda bir de son tez uyguluyoruz. En azından şunları görebiliyoruz. Mesela çocukların arkadaşlarından doğru bilgi alma düzeyleri nerden nereye kadar çıkmış, çocukların maddelere bakışları, tutumları madde kullanımıyla ilgili davranışlarında ne kadar değişiklik olmuş, bunları gözlemleyebiliyoruz ve bu anlamda olumlu neticeleri alıyoruz. EMCDDA**nın bünyesinde oluşturduğu Best Projects diye bir portalı var. Avrupa'daki en iyi uygulamaları kendi sistemine alıp, diğer ülkelerle paylaşıyor. O portala Türkiye'den ilk giren bu proje oldu. Çünkü uyguladığınız zaman ne tür netice-

lere alacağınızı somut olarak görebiliyorsunuz. Biz şu an bunu İstanbul'da her üç ilçede toplam 15 lisede bu projeyi uygulamaya devam ediyoruz. Aynı zamanda proje içerisinde gerek belediye gençlik meclisleri olsun, gerek üniversite öğrencileri bize destekte bulunuyor.

Diğer illere örnek olacak bir proje bu. Türkiye genelinde böylesi çalışmalara ihtiyaç muhakkak vardır...

Bu doğal öğrenme metodu olduğu için her yerde uygulanabilir bir proje. Bu projeyi yürütmek için neticede bir insan kaynağına ihtiyacınız var. Bu konuda eğitimli birinin olması gerekiyor. Biz kendi personelimizi eğitip projeye uygun hale getirdik; ancak diğer illerin de bu tür çalışmayı rahat uygulayabilmesi için gerekli olacak materyalleri de şu an hazırladık. Materyaller ve proje taslağını birine verdiğimiz zaman eğer yazılı şartlara dikkat ederek projeyi uygularsa başarı elde etmiş olurlar.

Madde kullanımında en önemli etken hiç şüphesiz akran baskısı. 'Hayır' diyememe ve 'bir kerecikten bir şey olmaz' cümlesi çok mu etkili çocuk veya genç üzerinde?

Uğur Evcin: Burada yaptığımız çalışmalar daha çok gelişim odaklı geliyor. İnsanlarda şu mantık var; sanıyorlar ki madde kullanımı problemi ortaya çıktığında biz ufak birkaç şey söyledimizde bu konuyu çözebiliriz. Yurtdışında yapılan çalışmalarda anaokulundan itibaren madde kullanımıyla mücadele başlıyor. Ama temelde 0-6 yaş çocuğa gidip de maddeyi anlatmıyorlar. Neyi anlatıyorlar; örneğin ilaçların kullanma yöntemini anlatıyorlar. İlaçların doktor tarafından verildiğini, doktor dışında verilmediğini, bunu anne kullanıyorsa baba kullandığı zaman ona zararlı olabileceğini, aynı şekilde çocuğun da başkasının ecza dolabındaki ilaçları doktor vermediği sürece kullanamayacağını, evde anne, babanın da ilacını kullanmaması gerektiğini anlatarak başlıyorlar. Aile de bu konuda bilinçli. Aile daha bu süreçte çocuğa neyin zararlı olduğunu, yaşamında bazı şeylerin faydalıyken bazı şeylerin kendi kullanım prosedürü dışında kullanıldığında zararlı olduğunu anlatmaya çalışıyor. O yüzden ha-

ALİ ÜNLÜ

yır deme süreci çok önemli. Ali Amirimizin de anlattığı gibi biz gidip gençlere maddeleri anlatmıyoruz zaten. Biz gençlere gidip ne anlatıyoruz? Eğer sizin iletişim becerileriniz güçlü değilse, arkadaşlarınız arasında kendinizi iyi ifade edemiyorsanız, çevrenizde sağlıklı bir sosyal ortamınız yoksa bir problemle karşılaştığınız zaman bunu doğru insandan destek alıp çözemiyorsanız zaten hayır deme beceriniz otomatik olarak düşüyor. Ama çevrenizde size doğru yolu gösterebilecek, doğru adımlar attırabilecek, içinizde bir problem yaşadığınızda, heyecanlandığınızda, kendinizi doğru ifade etmek istediğinizde bunu doğru şekilde ifade edebiliyorsanız zaten madde kullanmıyorsunuz.

Asıl problem burada. Diğer hususlarda arkadaş etkisi içerisinde hayır demek çok daha zor...

Uğur Evcin: Şöyle bir senaryo düşünelim; var olan arkadaş grubu içerisindeyiz. Arkadaş grubunuzla birlikte bir arkadaşınızın evine gittiniz. O esnada arkadaşınız sigara kullandığını gördünüz ama o esnada evde bulunan dört arkadaşın üçünün sigara içtiğini bilmiyordunuz. Biri çıkardı içmeye başladı. İşte burada o üç kişi içerken dördüncü ki-

şinin içmemesi hele bir de arkadaş grubu içerisinde çok daha zor. O yüzden hayır diyememek arkadaş etkisinde çok zor. Normalde dışarıdan bir insan size madde getirirse almazsınız. Çünkü aileden gelen, bizim kendi kültürümüze de oturmuş olan yabancıdan, tanımadığın birinden herhangi bir şey alma algısı mevcut. Madde kullanım problemi de o yüzden vurguluyoruz. Gaye gençleri kendi arkadaşından bile şüphelendirmek, böyle bir durum oluşturmak, böyle bir tanım oluşturmak değil. Ama sonuçta insanın kendi dürtüleri içerisinde şüpheliği var. Biz sadece bu şüpheliği olumlu yönde kullanmasını istiyoruz gençten. Mesela sana hap tarzında ağrı kesici bir ilaç verdiklerinde en azından şunu sormalarını bekliyoruz bizler gençten; bu ağrı kesici ilacın ismi ne? Bunun prospektüsü var mı? Bunun ağrı kesici bir ilaç olduğunu gösteren bir kutusu var mı? Bunu sormak sonuçta karşıdaki arkadaşını rencide etmeyecek. Sen sağlıklı bir şekilde sorguladığın için ve aile seni doktor tavsiyesi olmadan bir ilaç kullanma yönünde eğittiği için bu davranışlar seni daha kontrollü yapıyor. Bizler de bunu odaklaştırmaya çalışıyoruz.

Bu şekilde eğitim alamamış çocuklar bu tür baskıyla nasıl başa çıkacaklar? Bu konuda kimlere, ne tür görevler düşmekte?

Ali Ünlü: İş dönüp dolaşıp gelişim konusuna geliyor. O yaşa kadar annesi, babası çocuğu doğru yetiştiremediyse, okulda çocuğun yaşam becerileri geliştirilemediyse ve çocuk olumsuz bir ortamda maddeyle karşılaştıysa ve hiç kimse herhangi bir tedbir alamadıysa sırtını dön, git demek zor. Anne baba çocukla yeterince ilgilenemediyse, okulun akran baskısı, grup aidiyeti, yaşam becerileri, iletişim gibi konularda o eksiği doldurması gerekir. Hadi orda da bazı problemler olabilir; o zaman çocuğun sosyal hayatını kapsayacak tedbirlerin alınması gerekiyor. O tür çocukların sokakta başıboş, kontrolsüz bir biçimde istediği insanlarla vakit geçirmesinin önüne geçilmesi gerekiyor. Ki onlar maddeyle karşılaştıklarında onların hayır deme ihtimalleri çok daha düşük. En azından dış tedbirleri korursunuz. Ama o da yapılamazsa büyük bir sıkıntının olduğu gayet açıktır.

Eğitim-öğretim müfredatlarında bağımlılıklar ve iletişim konusunda yeterli derecede içerik mevcut mu?

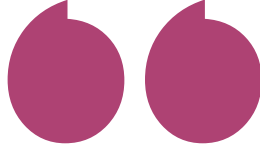
Ali Ünlü: Belki birçok ders içerisinde parça parça vardır ama buna benzer bu amaçla hazırlanmış ayrı derslerin olması muhakkak etkili olacaktır. Uğur Evcin: Geçenlerde bir rapor yayımlandı. Raporla Türkiye'deki gençlerin günde yaklaşık 5-7 saatlerini televizyon ve internet karşısında geçirdikleri saptanmış. Şöyle düşünelim; bir gencin günde 5 saatini televizyon karşısında geçirmesi haftada 35 saate tekabül ediyor. Normalde haftada 30 saat ders alıyor. Ama çocuk 35 saat kendi seçtiği kanalı izliyor, kendi seçtiği internet sayfasına giriyor ve öğrenme böyle gerçekleşiyor. Ama millî eğitimde zorunlu olan derslere çocuk çoğunlukla giriyor. Bir kısmını alıyor, bir kısmını tam olarak almıyor. Önemli olan bir noktada aynı çocuk bir hafta boyunca ne kadar etkin vakit geçiriyor? Etkin vakitten kastımız şu; normalde baktığımızda aile günde 5 saat birlikte oluyor ama çocuğa vakit olarak 1-3 saat vakit harcıyor. Zaten o da babanın televizyon karşısında, annenin mutfakta zaman geçirmesiyle kayıyor. Bunları dikkate aldığımızda çocuk aileden görmediği iletişimi dışarıda arıyor, internet üzerinden, televizyon üzerinden yine dışarıda arkadaşları ile birlikte vakit

geçiriyor. Gencin alternatifinin olması lazım. Bu bir eğitim programı olmalı veya dersler o şekilde işlenmeli. Aile bununla ilgili öncü olup buna göre adım atmalı. Bu çerçevede hayır demek sağlıklı olarak gerçekleşir. Biz okullarda 1 saatlik eğitim veriyoruz. Biz bu eğitimi verdiğimizde onların kulağına su çıkarıyoruz. Bu farkındalık kazandırmak açısından önemli bir şey. Ama davranışı değiştirip geliştirmek için çok daha farklı yollar izlenmeli. Bizler davranış eğitimleri vermek için yıllık eğitimler alıyoruz. Ali Ünlü: Gençlerin bu konuyu anlayabilmesi, benimseyebilmesi günlük hayatına uygulayabilir hale gelmesi için akran projesini bu yüzden 1 yıllık uyguluyoruz. Biz onlara maddeyle karşılaştıklarında nasıl hayır diyebilecekleri, bu konuda onlara bilgi verdiğinde nasıl cümleye başlayacaklarına kadar bilgileri anlatıyoruz. Onlar da deneme yanılmayla, zorlandıkları konularda tekrar bize dönerek, bizlere danışarak öğrenmeyi pekiştiriyorlar.

Çocuğa bu noktada yön veren ailedir. Aile perspektifinden akran ilişkisini nasıl değerlendirirsiniz?

Ali Ünlü: Bizim ailelere yönelik şu an 4 farklı projemiz var. Bunların en temeli farklı organizasyonlarla bir araya gelen ailelere eğitim vermek. Örneğin okul toplantıları. Sadece ailelere ihtar niteliğinde bir program hazırlıyoruz. Bu birinci adımı. Şu an yürüttüğümüz kalkınma ajansının da desteklediği bir projemiz daha var; aile destek projesi diye. 3 ilçede uyguluyoruz bu projeyi. Proje kapsamında 18 yaşından küçük olup da polis madde kullanmaktan yakalandığı çocukların ailelerini tespit ettik, ortalama her ilçede son bir yılda yakalanan ikiyüze yakın aile var. Bu aileleri tek tek ziyaret ediyoruz. Bu konuda eğitim almış ekiplerimiz var. Bu arkadaşlar aileleri ziyaret edip önce bağımlılığın ne olduğunu, bu aşamada çocuklarına nasıl yardımcı olabileceklerini, çocuk yakalandığında denetimli serbestlik sistemine göre nasıl hareket edeceklerini içeren bir eğitim sunuyoruz. Kaynakları yani kitapçıkları da onlara ulaştırıyoruz ve onlardan şunu istiyoruz; çocuğunuzu biz istediğimizde bize gelmesini sağlayın. Burada çocuklara yönelik psiko-drama eğitimleri hazırladık.

Uğur Evcin: Psiko-dramanın temelinde de gencin iletişim derecesini, sosyal desteğini artırmak, karar verme becerisini geliştirme mantığı var.

İŞ DÖNÜP DOLAŞIP GELİŞİM KONUSUNA GELİYOR. O YAŞA KADAR ANNESİ, BABASI ÇOCUĞU DOĞRU YETİŞTİREMEDİYSE, OKULDA ÇOCUĞUN YAŞAM BECERİLERİ GELİŞTİRİLEMEDİYSE VE ÇOCUK OLUMSUZ BİR ORTAMDA MADDEYLE KARŞILAŞTIYSA VE HİÇ KİMSE HERHANGİ BİR TEDBİR ALAMADIYSA SIRTINI DÖN, GİT DEMEK ZOR.

“Ailelere vereceğimiz eğitimlerle aile kanalıyla madde bağımlısı bir çok aileye de ulaşmayı hedefliyoruz.”

Ali Ünlü: Şu an projeye yeni başladığımız için o aşamaya henüz gelmedik. Şu an aileleri ziyaret etme safhasındayız. Her ilçede uzman isimler tarafından o çocuklara psikodrama eğitimleri verilecek. Bir nevi onların tekrar topluma kazandırılması sağlanacak ve meslek edinme kurslarına yönlendirilecek. Onların kursları, hocaları, malzemeleri hazırlandı. Ve bunların yine yaşam tarzlarını benimseyebilmeleri için beraber aktiviteler düzenlenecek. Ve böylece bu 3 ilçedeki çocukları ve ailelerini bilinçlendirme, çocuklarını eğiterek sahip çıkarak tekrar topluma katkısı sağlamaya çalışarak proje hedeflerimize ulaşacağız. Bu pilot bir çalışma. İkinci bir projemiz olan Lider Aileler Eğitim Programını şuan Zeytinburnu'ndan başladık. Bu proje kapsamında toplum içerisinde aktif olan ailelerin gelerek bizden eğitim almasını sağlıyoruz. Belediye bunun organizasyonunu yapıyor. Kent konseyinden, okul aile birliği üyelerinden, diyanetin öğretmenlerinden, siyasi partilerin kadın kollarına kadar farklı aktif bireyler bize geliyorlar. Biz burada 12 saatlik bir eğitim sunuyoruz. Bu eğitimde ailelerin ne yapması gerektiğini, çocuklarını korumak için ne tür ted-

birler almaları gerektiğini, hangi ailelerin risk altında olduğunu, o ailelerin nelere dikkat etmesi gerektiğiyle ilgili tüm eğitimleri veriyoruz. Hedefimiz 2013 yılında 500 tane aileyi bu şekilde eğitmek. Ve 500 ailenin her biri sokağa çıkıp komşularına, aynı akran projesinde olduğu gibi bizim ulaşamadığımız yerlerde, çay sohbetlerinde, günlerde ve benzeri farklı etkinliklerde diğer ailelere bu eğitimi verecek doğal olarak. Ve biz bu şekilde ailelere ulaşabilecek bir iletişim kanalı açmış olacağız. Öte yandan bu aileler toplumda bu tür farkındalık oluştururken, bu problemle karşılaşmış ailelerle karşılaşacaklar. Ve o ailelerin o problemle nasıl baş edeceklerini çok yönlendiremeyebilirler diye biz ikinci bir eğitim paketi açtık. Bu Lider Aileler toplumu bilgilendirirken eğer karşılarına çocuğu madde kullanan aile çıkarsa diyecekler ki belediye ile emniyetin böyle bir hizmeti var, dilerseniz bu desteği alabilirsiniz diyecekler. O aileler buraya geldiği zaman (çocuğu madde kullanan aileler) onlara da 5 saatlik ikinci bir eğitimle, çocuklarını o aşamada nasıl kurtarabileceklerini öğretmeye çalışacağız. Bu da aileler ile ilgili dördüncü projemiz. Vereceğimiz bu eğitimler normalde bütçesi yüksek olan eğitimler. Ama biz bu hizmeti gençlerin ve ailelerin ayaklarına kadar götürmüş olacağız.